

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 490/2019-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Szabóom, Nemocničná 7, Kráľovský Chlmec, vo veci namietaného porušenia základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaniach vedených pod sp. zn. 15 C 5/2000 a sp. zn. 11 C 73/2012 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých konaní a s'ťažnostná argumentácia s'ťažovateľa

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. apríla 2019 doručená a 23. apríla 2019 doplnená ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prejednanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 15 C 5/2000 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu sp. zn. 15 C 5/2000“) a sp. zn. 11 C 73/2012 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu sp. zn. 11 C 73/2012“).

2. Vec s'ťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená 17. októbra 2019 sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce bola predbežne prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

3. Z obsahu ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnuté konanie okresného súdu sp. zn. 15 C 5/2000 týkajúce sa určenia neplatnosti závetu tety s'ťažovateľa bolo začaté 21. júna 2000 na základe návrhu právnych nástupcov pozostalého manžela poručiťky z 9. júna 2000 proti dedičom zo závetu a s'ťažovateľ v ňom vystupoval ako žalovaný v 1. rade na strane dedičov. Následne s'ťažovateľ uvádza jednotlivé úkony od začatia tohto konania až do roku 2011. Ďalej s'ťažovateľ uviedol, že následne 24. apríla 2012 začalo

napadnuté konanie okresného súdu sp. zn. 11 C 73/2012, teda druhé sporové konanie o určenie neplatnosti závetu tety sťažovateľa, a to na základe ďalšieho návrhu druhej manželky pozostalého manžela poručiťky, v ktorom sťažovateľ rovnako vystupoval ako dedič zo závetu na strane žalovaných. Aj v tomto prípade sťažovateľ uvádza jednotlivé úkony v tomto konaní od jeho začiatku, pričom z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ počas doterajšieho trvania tohto konania dvakrát pred ústavným súdom namietal porušenie základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V prvom prípade bola uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 119/2016-14 z 9. marca 2016 jeho ústavná sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená a v druhom prípade bolo nálezom č. k. III. ÚS 87/2018-42 z 5. júna 2018 rozhodnuté o tom, že základné právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu porušené. Zároveň sťažovateľ uviedol ďalšie úkony vykonané v napadnutom konaní okresného súdu sp. zn. 11 C 73/2012 do podania ústavnej sťažnosti.

4. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného súdu sp. zn. 15 C 5/2000 uviedol: *„Namietam, že okresnému súdu v namietanom konaní sp. zn. 15C 5/2000 v doterajšom priebehu konania sa nepodarilo právoplatným rozhodnutím vo veci samej odstrániť stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádzam...“*

5. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného súdu sp. zn. 11 C 73/2012 uviedol, že aj po doručení nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 87/2018-42 z 5. júna 2018 okresný súd naďalej pokračuje v predmetnom konaní tak, že porušuje právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uviedol: *„Namietam, že okresný súd v druhom namietanom konaní sp. zn. 11C 73/2012 na základe vlastného rozhodnutia nepostupuje v zmysle príkazu ústavného súdu zo dňa 05.06.2018.“* Vo vzťahu k tomu uviedol, že za neprimeranú považuje dobu nariadenia v poradí deviateho pojednávania, ktoré sa konalo 18. marca 2019 a následne bolo odročené na 16. apríl 2019. Ďalej uviedol, že namieta aj to, že ani

na jednom z pojednávaní konajúca sudkyňa neoboznamovala s výsledkami prípravy pojednávania, že neuviedla, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné, že neuviedla, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré nie, že sťažovateľ je predvolávaný na nepripravené pojednávania, aj keď k predmetu konania nevie vypovedať, pretože mu nebola doručená kópia napadnutého závetu, a namietol aj to, že do dňa podania ústavnej sťažnosti mu nebol zaslaný zvukový záznam z pojednávaní konaných 8. decembra 2015 a 18. marca 2019.

6. Sťažovateľ 23. apríla 2019 doplnil ústavnú sťažnosť o vyjadrenie predsedníčky okresného súdu z 10. apríla 2019, ktorou táto reagovala na sťažovateľovu sťažnosť z 11. marca 2019 adresovanú okresnému súdu na prietahy v napadnutom konaní okresného súdu sp. zn. 11 C 73/2012. V tejto odpovedi predsedníčka okresného súdu uvedenú sťažnosť vyhodnotila ako nedôvodnú.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálehom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ], aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie vo veci vedenej pod sp. zn. 15C 5/2000 a 11C 73/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice-okolie prikazuje, aby v konaniach vedených pod sp. zn. 15C 5/2000 a 11C 73/2012 konal bez zbytočných prietahov.

3. Okresnému súdu Košice-okolie prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11C 73/2012 bez zbytočných prietahov bezodkladne zaslal [REDAKOVANÉ], trvale bytom Rožňava, [REDAKOVANÉ], resp. jeho právnemu zástupcovi kópiu záznamu vyhotoveného technickým zariadením určeným na zaznamenávanie zvuku o procesných úkonoch uskutočnených na pojednávaní dňa 08.12.2015.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ] finančné zadostučinenie ako náhradu

nemajetkovej ujmy v sume 18.000,-EUR, ktoré je Okresný súd Košice-okolie povinný vyplatiť mu do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Košice-okolie je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania k jeho rukám v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Okresný súd Košice-okolie je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia vo výške, ktorá bude vyčíslená právnym zástupcom.“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa spočíva v namietanom porušení základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní okresného súdu sp. zn. 15 C 5/2000 a v napadnutom konaní okresného súdu sp. zn. 11 C 73/2012.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť, a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (I. ÚS 190/2019).

III.1 K námietke porušenia základného práva na prejednanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým konaním okresného súdu sp. zn. 15 C 5/2000

17. Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj názor, že ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte trvalo (m. m. IV. ÚS 102/05).

18. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že ich porušenie sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už tento súd rozhodol pred podaním ústavnej sťažnosti.

19. Vykonaným šetrením ústavného súdu bolo zistené, že napadnuté konanie okresného súdu sp. zn. 15 C 5/2000 bolo právoplatne ukončené 30. septembra 2011 a spis v uvedenej veci bol daný do archívu 7. augusta 2012, teda viac ako 6 rokov pred podaním ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľa.

20. S poukazom na ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej sa ochrana základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy, resp. právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytujú v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie týchto práv označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať, ústavný súd zohľadňuje pri skúmaní porušenia uvedeného základného práva podľa ústavy, resp. práva podľa dohovoru, aj to, či u sťažovateľa objektívne ide o odstránenie stavu právnej neistoty v jeho veci, pretože len v takom prípade možno uvažovať o ich porušení (m. m. III. ÚS 71/2018).

21. Vzhľadom na skutočnosť, že v prípade napadnutého konania okresného súdu sp. zn. 15 C 5/2000 už uvedené predpoklady neboli naplnené, ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú v zmysle § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. V závere tejto časti ústavný súd považuje len v krátkosti za potrebné zároveň uviesť, že jeho pozornosti neunikla ani tá skutočnosť, že v splnomocnení sťažovateľa pre jeho právneho zástupcu na zastupovanie pred ústavným súdom nie je obsiahnuté oprávnenie zastupovať sťažovateľa vo veci napadnutého konania okresného súdu sp. zn. 15 C 5/2000, keďže je v ňom výslovne uvedené, že sťažovateľ svojho právneho zástupcu splnomocňuje len na podanie ústavnej sťažnosti a zastupovanie vo veci napadnutého konania okresného súdu sp. zn. 11 C 73/2012. Uvedené preto zakladá ďalší dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného súdu sp. zn. 15 C 5/2000, a to pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

III.2 K námietke porušenia základného práva na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým konaním okresného súdu sp. zn. 11 C 73/2012 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 87/2018-42 z 5. júna 2018

23. Vykonaným šetrením ústavného súdu bolo zistené, že napadnuté konanie okresného súdu sp. zn. 11 C 73/2012 bolo právoplatne skončené 5. septembra 2019. Z uvedeného teda vyplýva, že od vydania nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 87/2018-42 z 5. júna 2018, ktorým ústavný súd konštatoval porušenie s'ťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, do právoplatného skončenia veci ubehlo len 15 mesiacov.

24. O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej s'ťažnosti ide vtedy, ak namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil s'ťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú s'ťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 71/2018).

25. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej s'ťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných priet'ahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014), resp. ak argumenty v ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľa nepreukázali v čase jej podania takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná

sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). Ústavný súd tiež poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia, v ktorých opakovaním vyslovil, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. III. ÚS 91/04) a že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. III. ÚS 59/05) (I. ÚS 190/2019).

26. V prípade, keď ústavný súd zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy, prípadne návrhu buď nevyhoví, alebo ho odmietne ako zjavne neopodstatnený (III. ÚS 148/2018).

27. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú v zmysle § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3 K námietke porušenia základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým konaním okresného súdu sp. zn. 11 C 73/2012 v období do nadobudnutia právoplatnosti nálezů ústavného súdu č. k. III. ÚS 87/2018-42 z 5. júna 2018

28. Z ústavnej sťažnosti, ako aj z vlastnej rozhodovacej činnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ už v minulosti opakovaním namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým konaním okresného súdu sp. zn. 11 C 73/2012, a ako už bolo uvedené, nálezom č. k. III. ÚS 87/2018-42 z 5. júna 2018 ústavný súd konštatoval porušenie uvedeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru.

29. Podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

30. Pretože ústavný súd už rozhodol o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľa nálezom č. k. III. ÚS 87/2018-42 z 5. júna 2018, túto časť ústavnej sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

31. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu